

Ime predmeta 1	URBAR ZA IDRIJO, 1723-1737
Ime predmeta 2	/
ID številka / EŠD	002.463.Idrija
Upravljavec	Mestni muzej Idrija, Prelovčeva 9, 5280 Idrija
Lastništvo	Javno
Lastnik	Občina Idrija, Mestni trg 1, 5280 Idrija
ID številka / EŠD	Strokovna knjižnica Mestnega muzeja Idrija, M-108
Klasifikacija dediščine	Rudnik, Znanje, socialna oskrba

OPIS

Kratek opis	<p>Urbar je vezan v rjavo usnje. Na zgornji polovici naslovnice (glave) je nalepljen papir z rokopisnim naslovom: Idrianisches Urba / rium / De Anno 1723 bis / 1737. Na hrbtišču vezice niso vidne. Na spodnjem delu hrbtišča je manjša nalepka z narobe obrnjenim napisom Urbar/ium / G/I 18. Na zgornjem in spodnjem delu naslovnice sta zaklepa iz usnjenih trakov. Ohranjen je le zgornji trak zaklepa na naslovnici ter spodnji usnjeni trak zaklepa na zadnji strani platnic. Notranji del hrbtišča je ukrivljen. Urbar obsega 139 foliantov. Besedilo je pisano v nemščini, v pisavi gotska kurziva. V uvodnem delu je predstavljeno kazalo podložnikov od A-Z. Podaljšani listki za posamezne črke kazala so večinoma potrgani. Seznam podložnikov je urejen po priimkih. Zapisi obravnavajo dajatve od leta 1723 do 1737.</p>
--------------------	---

Mere Dolžina 30,4 cm, širina 23,2 cm, višina 9,2 cm.

Materiali Papir, karton.

Datacija 1737

Avtor / Proizvajalec Cesarsko kraljeva rudniška direkcija v Idriji.

Slikovne priloge

Image not readable or empty
/home/mcxsd05/domains/heritage-mercury.net/public_html/base/components/com_rsform/uploads/5ab256735994d-1

Image not readable or empty

/home/mcxsd05/domains/heritage-mercury.net/public_html/base/components/com_rsform/uploads/5ab256735ad0a-IMG_31783506

Prvotna raba

V začetku delovanja rudnika je območje Idrije spadalo k Tolminskemu gospostvu. Prvi urbar za Idrijo je bil sestavljen leta konec 16. stoletja. Zaradi prepoznavne pomena bogatega rudnega nahajališča so hitro stekli postopki za izdvojitve Idrije iz Tolminskega gospostva. Leta 1607 so posesti rudarske Idrije priključili še idrijski županski urad, s čimer je bilo idrijsko gospostvo dokončno izločeno iz tolminskega ter je postalo neposredno podrejeno Dvorni komori na Dunaju. Idrijsko gospostvo, ki je obstajalo do splošne zemljiške odveze leta 1848, je obsegalo naselbino z rudnikom in idrijsko župo. Ta je obsegala 14 starih hub ter več rovtov. Med obveznosti idrijskih podložnikov je sodilo tovorjenje za idrijski rudnik po nižji tarifi kot ostali kmetje, obenem so rudarjem lahko prodajali svoje pridelke, kar prej ni bilo mogoče. Takoj po oblikovanju novega gospostva idrijski podložniki rudniškemu upravitelju in obenem zemljiškemu gospodu niso plačevali nobenih dajatev in davkov. Po reviziji deželnoknežje komisije leta 1621 je spoštovanje obveznosti do zemljiškega gospostva postalo bolj dosledno. Gospostvo je upravljal vsakokratni rudniški upravitelj.

Sedanja raba

Urbar se ohranja, varuje in prezentira kot pomembna dediščina rudarjenja v Idriji z izjemnimi univerzalnimi vrednotami. Vodena je v zbirki knjižničnega gradiva (v analogni in digitalni obliki). Na voljo je za uporabo raziskovalcem in širši zainteresirani javnosti. Mogoče jo je uporabiti za promocijo dediščine živega srebra. V ohranjenih urbarjih so objavljeni sezname idrijskih podložnikov, ki so dober vir za proučevanje demografske strukture gospostva, nadalje je vključen popis njihovih nepremičnin, iz česar se da razbrati število hiš, vrtov, rovtov in kajž, kar služi kot vir za rekonstrukcijo rasti mesta. Najstarejši urbar idrijskega gospostva hrani Arhiv Republike Slovenije (SI AS 1074/71), in sicer za leta 1623–1694, v Mestnem muzeju Idrija pa so ohranjeni urbarji iz let 1680 (M-107), 1737 (M-108) ter 1776 (M-109).

Prvotna lokacija Cesarsko kraljeva rudniška direkcija v Idriji.

Sedanja lokacija Strokovna knjižnica Mestnega muzeja Idrija.

STANJE OHRANJENOSTI

Zgodovina opravljenih posegov Urbar je dobro ohranjen. Usnjena prevleka je rahlo obrabljena, zlasti na robu platnic. Dodatni posegi niso potrebno. Varovanje v prostoru je urejeno.

Sedanje stanje dobro

Potrebni ukrepi Redno obdobjno vzdrževanje.

DOKUMENTACIJA

Naslov / zbirka / povezave itd., kjer so dostopne podrobnejše informacije - Inventarna knjiga za knjižnico Mestnega muzeja Idrija.

Izpolnjevalec Mestni muzej Idrija

Izpolnjeval je Miha Kosmač

Datum objave 20. 3. 2018

Datum urejanja Never
